

چکیده پژوهش

مطالعه حاضر به بررسی نحوه اداره بیمارستان‌های خیریه استان تهران در سال (۱۳۷۹) مشتمل بر (۶) بیمارستان می‌پردازد.

اگر به پیشینه مسئله طب و پزشکی و امور خیریه مراجعه شود مشاهده می‌گردد که رابطه تنگاتنگی بین مسائل پزشکی و امور خیریه وجود دارد. وجود بیمارستان‌های مختلف در طول قرن‌های گذشته، در مانگاه‌های خیریه و موقوفه در سراسر کشورهای اسلامی، وجود اطبا و پزشکان متعهد در طول تاریخ اسلام و همینطور موقوفات متعددی که در مورد مسائل درمانی وجود دارد شاهد زنده‌ای برای تلفیق امور خیریه و مسائل درمانی است. علی‌رغم این اهمیت، در کشور ما نیز هنوز ابهام‌ها و سئوالات زیادی درباره نحوه اداره و عملکرد اینگونه مؤسسه‌ها وجود دارد. این در حالی است که طبق آخرین آمار بیش از (۶۷) بیمارستان و حدود (۳۰۰) مرکز بهداشتی - درمانی خیریه در سراسر کشور وجود دارد.

در بررسی نحوه اداره بیمارستان‌های خیریه، جنبه‌های گوناگون این مقوله نظیر نحوه تأسیس، ترکیب اعضای هیئت مدیره، امور استخدامی، ساختار سازمانی، ارتباطات و شیوه‌های تأمین مالی این مراکز مورد مطالعه قرار گرفته‌اند.

روش مطالعه حاضر، توصیفی - تحلیلی و به صورت مقطعی می‌باشد، و از پرسشنامه، به عنوان ابزار اصلی و مصاحبه به عنوان ابزار فرعی، جهت گردآوری اطلاعات استفاده گردیده است. در تدوین پرسشنامه، ضمن استفاده از کتب مربوط سعی گردید تا از نظر کارشناسان امر و مسئولان و مدیران بیمارستان‌ها بهره گرفته شود. سئوالات پرسشنامه به صورت بسته و باز بوده و توسط پژوهشگر و با سؤال از مدیران بیمارستان‌ها پرس شده است.

خلاصه‌ای از نتایج بدست آمده و یافته‌های این پژوهش به شرح زیر می‌باشد:
- دو شیوه اداره براساس اسناد و مدارک مدون در بیمارستان‌های خیریه تهران وجود دارد: اساسنامه که معمولاً به تصویب هیئت مؤسس می‌رسد و وقف‌نامه که توسط واقف در دفتر اسناد رسمی تنظیم می‌شود.

- اکثر بیمارستان‌های خیریه (۶۶/۶۶٪)، دارای هیئت مدیره هستند. تعداد اعضای هیئت مدیره نیز در این بیمارستان‌ها پنج تا هفت نفر است، که البته اکثریت با تعداد هفت نفر

تشکیل می شود.

- «عدم بهره گیری از مدیران متخصص» برای اداره امور بیمارستان های خیریه از دیگر نکات در خور توجه در این بیمارستان هاست.

- تنوع شیوه انتخاب مدیر بیمارستان در بیمارستان های خیریه مورد بررسی به روشنی نمایان است. این تنوع درباره انتخاب رئیس بیمارستان نیز صادق است.

- ساختارهای سازمانی به نسبت مشابهی در بیمارستان های خیریه شهر تهران وجود دارد. وجود هیئت مدیره، رئیس و مدیر در این بیمارستان ها تقریباً عمومیت دارد. هر چند که تفاوت های مشخصی را نیز می توان در آنها یافت (همانند پست قائم مقام مدیر عامل و یا شورایعالی پزشکی).

- در جمع بندی از وظایف و اختیارات مدیر، رئیس و هیئت مدیره این بیمارستان ها می توان گفت که مدیر معمولاً در چهارچوب اساسنامه، مجری دستورات و نظرات هیئت مدیره و رئیس بیمارستان است و اختیارات وی در امور اداری و پشتیبانی بیمارستان می باشد. رئیس بیمارستان در چهارچوب اساسنامه و زیر نظر هیئت مدیره، نظارت بر امور فنی (پزشکی) بیمارستان را عهده دار است. همچنین هیئت مدیره در محدوده اساسنامه، مسئول نظارت کلی بر همه امور مؤسسه، ارائه خط مشی و پیشنهاد به مدیر و رئیس بیمارستان، و اخذ تصمیم های عمده و حساس می باشد.

- بیشتر بیمارستان های خیریه شهر تهران (۶۶/۶۶٪) فاقد بودجه مصوب هستند و اکثریت غالب آنها (۸۳/۳۳٪) از نظر مالی خودکفا نمی باشند.